ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ
ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ Τεύχος 198, Οκτώβριος 2012
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Η απασχόληση στην Ελλάδα το Β΄ τρίμηνο του 2012.

Οικονομικές και θεσμικές εξελίξεις στην ελληνική αγορά εργασίας το 2011

• Δραστηριότητες ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 198, Οκτώβριος 2012

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Διανύοντας το πέμπτο έτος της ύφεσης, η ελληνική οικονομία κινδυνεύει πλέον να μετατραπεί από πραγματική σε εικονική καθώς έχει μετεξελιχθεί σε οικονομικό σχηματισμό υψηλού κινδύνου και φαύλου κύκλου, αφού η βαθύτερη ύφεση απαιτεί νέα μέτρα που δημιουργούν ελλείμματα και αυτά με την σειρά τους καταλήγουν σε νέες περικοπές δημόσιων και κοινωνικών δαπανών καθώς και μισθών και συντάξεων.

Η μείωση των μισθών και ημερομισθίων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δεν επέφερε μείωση της ανεργίας και βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας. Αντίθετα, αυτό που έχει επιτευχθεί είναι η σημαντική αύξηση της κερδοφορίας, η παραγωγική και τεχνολογική υποβάθμιση, η δημιουργία συνθηκών κοινωνίας 2/3 και η πλήρης απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Αυτές οι διαπιστώσεις αναφέρονται σε άρθρο που παρουσιάζεται σε αυτό το τεύχος της ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ για την απασχόληση και την ανεργία, το β΄ τρίμηνο του 2012. Επιπλέον, η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ παρουσιάζει τις οικονομικές και θεσμικές εξελίξεις στην ελληνική αγορά εργασίας το 2011. Τέλος, παρουσιάζονται οι δραστηριότητες του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

Η ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ & Η ΑΝΕΡΓΙΑ ΤΟ Β΄ ΤΡΙΜΗΝΟ ΤΟΥ 2012

του Γιώργου Κρητικίδη

Διανύοντας το πέμπτο έτος της ύφεσης η ελληνική οικονομία κινδυνεύει πλέον να μετατραπεί από πραγματική σε εικονική καθώς έχει μετεξελιχθεί σε οικονομικό σχηματισμό υψηλού κινδύνου και φαύλου κύκλου, αφού η βαθύτερη ύφεση απαιτεί νέα μέτρα που δημιουργούν ελλείμματα και αυτά με την σειρά τους καταλήγουν σε νέες περικοπές δημόσιων και κοινωνικών δαπανών καθώς και μισθών και συντάξεων.

Η μείωση των μισθών και ημερομισθίων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δεν επέφερε μείωση της ανεργίας και βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητας. Αντίθετα, αυτό που έχει επιτευχθεί είναι η σημαντική αύξηση της κερδοφορίας, η παραγωγική και τεχνολογική υποβάθμιση της παραγωγικής της βάσης, η δημιουργία συνθηκών κοινωνίας 2/3 και η πλήρης απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων.

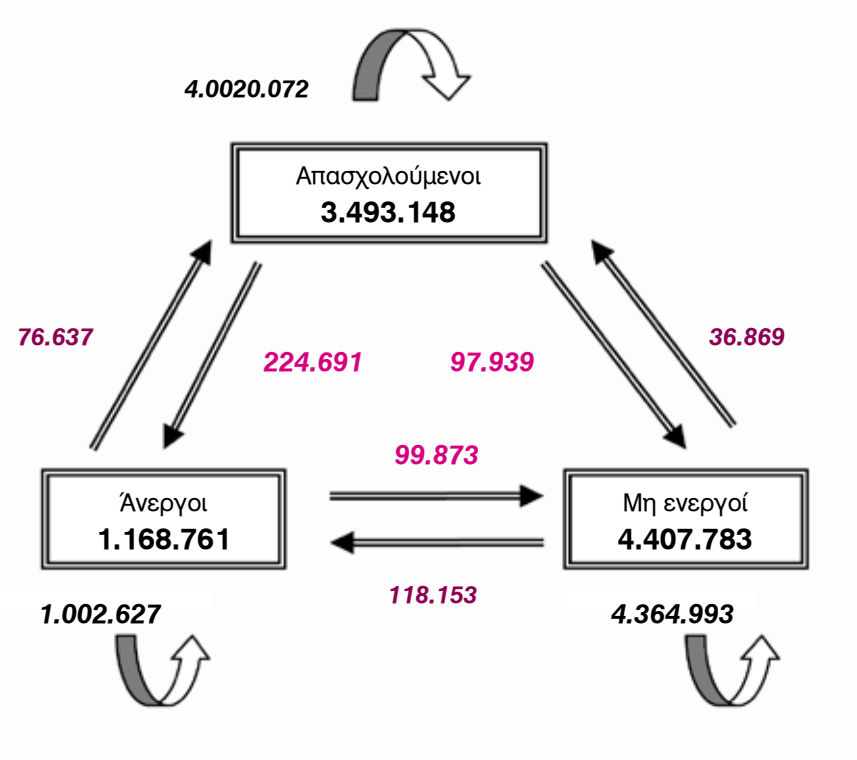
Στην διάρκεια της ύφεσης η απασχόληση μειώθηκε σχεδόν κατά 789.000 άτομα και οι άνεργοι υπερτριπλασιάστηκαν καθώς αυξήθηκαν κατά 811.600 άτομα, εκτοξεύοντας το μέγεθος της στατιστικής ανεργίας σε 1.168.760 άνδρες και γυναίκες (Β΄ τρίμηνο 2012) και σε ποσοστό που πλησίασε το 1/4 του εργατικού δυναμικού (23,6%). Τα αποτελέσματα αυτά αντανακλούν την παταγώδη αποτυχία της πολιτικής της «εσωτερικής υποτίμησης» των τελευταίων ετών και συγκεκριμένα των μέτρων της λιτότητας, τα οποία προκαλούν ύφεση και καθίζηση της παραγωγικής και κοινωνικής βάσης της ελληνικής οικονομίας.

1. Ροές απασχόλησης

Μέσα από την εξέταση των ροών απασχόλησης, ανεργίας και αεργίας, αποτυπώνεται η διαδικασία μέσα από την οποία διαμορφώνεται η κατάσταση του πληθυσμού όπως τελικά την επεξεργαζόμαστε, δηλαδή τα μεγέθη της απασχόλησης, της ανεργίας και του μη ενεργού πληθυσμού.

Σχήμα 1
Ροές από και προς την Απασχόληση, 2012

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2012 Β΄ τριμήνου.
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, (Γ. Κρητικίδης)

Όπως διαπιστώνουμε από το παραπάνω σχήμα 1, από την απασχόληση του προηγούμενου έτους[1] (4.002.072 άτομα) εξήλθαν 322.630 άτομα, πάνω από τα 2/3 περίπου προς την κατεύθυνση των ανέργων (224.691 άτομα) γεγονός που πρέπει να συνδυαστεί με τα αποτελέσματα της οικονομικής κρίσης και ειδικότερα την αύξηση των απολύσεων και με το κλείσιμο πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Ταυτόχρονα, εισήλθαν ως εργαζόμενοι 113.706 άτομα από τους οποίους τα 2/3 περίπου προέρχονται από την κατηγορία των ανέργων (76.837 άτομα). Έτσι το τελικό μέγεθος της απασχόλησης διαμορφώθηκε σε 3.793.148 άνδρες και γυναίκες.

1. Το εν λόγω μέγεθος διαφέρει από τον αριθμό των απασχολούμενων του προηγούμενου έτους πάνω στον οποίο βασίζεται η ετήσια μεταβολή της απασχόλησης, καθώς στο διάστημα το οποίο μεσολαβεί μεταξύ των χρονικών περιόδων των ερευνών έχουν συντελεστεί μεταβολές με αποτέλεσμα το μέγεθος της απασχόλησης να εμφανίζεται διαφοροποιημένο. Η ίδια διαφοροποίηση κατά συνέπεια παρατηρείται και στα μεγέθη των ανέργων και των μη ενεργών.

Από την κατηγορία των ανέργων όπου κατά τον προηγούμενο χρόνο υπήρχαν 1.002.627 άνδρες και γυναίκες, διαπιστώνουμε ότι οι εκροές οι οποίες ανέρχονται σε 176.710 άτομα, το 57% αυτών κατευθύνθηκε προς τον μη ενεργό πληθυσμό και μόνο το 43% κατευθύνθηκε προς την απασχόληση, δηλαδή βρήκε εργασία (76.837 άτομα). Προς την κατεύθυνση της ανεργίας εισέρχονται 342.844 άτομα με τα 2/3 αυτών να είναι πρώην απασχολούμενοι (224.691 άτομα), διαμορφώνοντας το τελικό μέγεθος των ανέργων σε 1.168.761 άτομα.

Τέλος, από τα 155.022 άτομα που προέρχονται από την κατηγορία των μη ενεργών και που εισήλθαν στην αγορά εργασίας, το 3/4 αυτών εντάχθηκε στην αγορά εργασίας ως άνεργοι προς αναζήτηση εργασίας (118.153 άτομα), ενώ το υπόλοιπο 25% βρήκε εργασία (36.869 άτομα). Τα 197.112 άτομα τα οποία εισήλθαν στον μη ενεργό πληθυσμό προέρχονται ισόποσα τόσο από πρώην απασχολούμενους όσο και από πρώην ανέργους.

Το ισοζύγιο στην αναπλήρωση μεταξύ θέσεων εργασίας που δημιουργήθηκαν και των θέσεων εργασίας που χάθηκαν, συνεχίζει να είναι αρνητικό (0,35) και αποτελεί το χαμηλότερο δείκτη των τελευταίων ετών, πίνακας 1. Επιπλέον, το πολύ χαμηλό ποσοστό αναπλήρωσης στην σημερινή συγκυρία συνδυάζεται και με το κλείσιμο πολλών μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Πίνακας 1.
Οι ροές από και προς την απασχόληση, ποσοστό αναπλήρωσης

ΠΡΟΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ***(Εισροές)***

ΕΤΟΣ	από ΑΝΕΡΓΟΥΣ	από ΜΗ ΕΝΕΡΓΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΩΝ
2008	102.850	75.145	177.995
2009	90.230	80.626	170.856
2010	98.251	67.549	165.800
2011	81.118	42.467	123.585
2012	76.637	36.869	113.706

ΑΠΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ *(Εκροές)*

ΕΤΟΣ	προς ΑΝΕΡΓΟΥΣ	προς ΜΗ ΕΝΕΡΓΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΕΞΕΡΧΟΜΕΝΩΝ
2008	61.360	80.950	142.310
2009	112.122	73.146	185.268
2010	148.530	79.947	228.477
2011	184.188	100.573	284.761
2012	224.691	97.939	322.630

ΠΟΣΟΣΤΟ ΑΝΑΠΛΗΡΩΣΗΣ *(ΕΙΣΡΟΕΣ/ΕΚΡΟΕΣ)*

ΕΤΟΣ	ΑΝΕΡΓΟΙ	ΜΗ ΕΝΕΡΓΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
2008	1,68	0,93	**1,25**
2009	0,80	1,10	**0,92**
2010	0,66	0,84	**0,73**
2011	0,44	0,42	**0,43**
2012	0,34	0,38	**0,35**

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008 - 2012 (Β' τριμήνου)
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

2. Λόγοι για τους οποίους έχουν διακόψει την εργασία

Όπως αναφέραμε παραπάνω, 322.630 άνδρες και γυναίκες που κατά τον προηγούμενο χρόνο ήταν εργαζόμενοι, σήμερα πλέον δεν εργάζονται και είτε είναι άνεργοι είτε είναι στον μη ενεργό πληθυσμό (άεργοι). Εξετάζοντας τους λόγους για τους οποίους αυτοί οι πρώην εργαζόμενοι σταμάτησαν να εργάζονται διαπιστώνουμε ότι για το 1/5 αυτών ο κύριος λόγος διακοπής είναι η συνταξιοδότηση (66.340 άτομα). Αυτό σημαίνει ότι μόνο ένας στους πέντε από όσους σταμάτησαν να εργάζονται, διέκοψε την εργασία του επειδή συνταξιοδοτήθηκε. Απομένουν όμως ακόμα τέσσερα άτομα τα οποία σταμάτησαν να εργάζονται πλέον και οι κύριοι λόγοι διακοπής αυτών διακρίνονται σε δύο μεγάλες κατηγορίες που έχουν να κάνουν:

1η κατηγορία: με τις απολύσεις και με ότι η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε όπου αναλογούν πάνω από το ήμισυ όσων σταματήσανε να εργάζονται (201.015 άτομα ή το 62,3%) και

2η κατηγορία: με το ότι παραιτήθηκαν για λόγους προσωπικούς ή οικογενειακούς αλλά και για λόγους που δεν θέλουν να αναφέρουν /άλλοι λόγοι (47.985 άτομα ή το 15%).

Είναι χαρακτηριστικό ότι η πλειονότητα των ανδρών και των γυναικών που η διακοπή της εργασίας τους οφείλεται στην πρώτη κατηγορία και ένα σημαντικό ποσοστό από την δεύτερη κατηγορία παραμένουν στο εργατικό δυναμικό ως άνεργοι, (93% και 72% αντίστοιχα).

Αν αφαιρέσουμε τα άτομα τα οποία συνταξιοδοτήθηκαν καθώς και όσους διέκοψαν την εργασία τους λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία, από το σύνολο όσων αποχώρησαν από την απασχόληση, εναπομένουν περί τους 252.960 άνδρες και γυναίκες από τους οποίους περίπου οι δύο στους πέντε δεν εργάζονται πλέον λόγω απολύσεως ή διότι η εργασία τους ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε.

Ειδικότερα, το ήμισυ από τα πέντε αυτά άτομα είναι απολυμένα (124.955 άτομα και 50%), πάνω από ένα στους τρεις περίπου σταμάτησε γιατί η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε (76.060

άτομα και 30%), ενώ τέλος περίπου ένα στους πέντε παραιτήθηκαν για λόγους προσωπικούς ή οικογενειακούς (6.052 άτομα και 2,4%) και για άλλους λόγους (41.932 άτομα ή το 16,6%).

Πίνακας 2: Οι λόγοι για τους οποίους απασχολούμενοι τον προηγούμενο χρόνο σταμάτησαν να εργάζονται το 2012 και οι ροές τους

Λόγος που σταμάτησε να εργάζεται	Σύνολο	Προς Ανέργους	Προς Μη ενεργούς
ΣΥΝΟΛΟ	**322.630**	**224.691**	**97.939**
Διότι απολύθηκε για διάφορους λόγους	124.956	116.664	8.292
Διότι η εργασία του ήταν περιορισμένης διάρκειας και τελείωσε	76.059	69.985	6.074
Φροντίζει μικρά παιδιά ή εξαρτώμενους ενήλικες	2.100	1.036	1.064
Διότι παραιτήθηκε για προσωπικούς ή οικογενειακούς λόγους	6.052	2.902	3.150
Λόγω εκπαίδευσης ή επιμόρφωσης	1.064	541	523
Διότι στρατεύθηκε	793	396	397
Λόγω ασθένειας ή ανικανότητας για εργασία	3.331		3.331
Διότι πήρε πρόωρη σύνταξη	3.469		3.469
Διότι συνταξιοδοτήθηκε	62.872	1.570	61.302
Για άλλους λόγους	41.934	31.597	10.337

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2012 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

3. Ο Παραγωγικός Πληθυσμός 15-64 ετών

Ο Παραγωγικός πληθυσμός ανέρχεται σε 7.230.680 άνδρες και γυναίκες και αναλογεί στο 77,1% του πληθυσμού άνω των 15 ετών της χώρας. Άνδρες και γυναίκες ενώ μοιράζονται εξ ίσου (50%) την αναλογία στον παραγωγικό πληθυσμό, διαφοροποιούνται στην κατανομή του στον οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό 15-64 ετών, όπου οι γυναίκες αναλογούν το 64,7% έναντι 65,8% το 2011. Αυτό οφείλεται στο ότι οι άνδρες συμμετέχουν σε μεγαλύτερο βαθμό έναντι των γυναικών στην αγορά εργασίας καθώς, σε παραγωγική ηλικία εκτός αγοράς εργασίας βρίσκεται μόνο το 22,6% των ανδρών έναντι του 41,8% των γυναικών.

Σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο ο παραγωγικός πληθυσμός στους άνδρες έμεινε αμετάβλητος και αυξήθηκαν οι οικονομικά μη ενεργοί, ενώ στις γυναίκες μειώθηκε ο πληθυσμός τους και στις δύο κατηγορίες.

4. Το Εργατικό Δυναμικό

Κατά το Β΄ τρίμηνο του 2012 το εργατικό δυναμικό της χώρας ανέρχεται σε 4.961.910 άνδρες και γυναίκες, από τους οποίους 3.793.150 είναι απασχολούμενοι, 1.168.760 άνεργοι ενώ το ποσοστό ανερ-

γίας αυξήθηκε κατά 7,2 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2011 (23,6% από 16,3%).

Συνολικά οι απασχολούμενοι αναλογούν στο 52,5% του παραγωγικού πληθυσμού. Στους άνδρες η αναλογία ανέρχεται στο 62,2%) και στις γυναίκες μειώνεται στο 42,7% των αντίστοιχων παραγωγικών ηλικιών.

Η απασχόληση των νέων μέχρι 29 ετών ανέρχεται σε 518.650 νέους και νέες, απασχόληση που αναλογεί πλέον σε πολύ μικρό ποσοστό (13,9%) του συνόλου των απασχολούμενων ενώ το 42,1% εξ αυτών είναι νέες γυναίκες. Οι νέοι μισθωτοί ανέρχονται σε 388.390 άτομα που αναλογούν στο 16% των μισθωτών εκ των οποίων το 47% είναι νέες γυναίκες.

Από το σύνολο των απασχολούμενων το 63,2% εργάζονται ως μισθωτοί, σχεδόν το 1/4 είναι αυτοαπασχολούμενοι, 7,3% είναι εργοδότες και το 4,9% συμβοηθούντα και μη αμειβόμενα μέλη της οικογένειας. Η γυναικεία απασχόληση αναλογεί στο 40,5% των απασχολούμενων ενώ αναλογεί στο 24% στην απασχόληση των εργοδοτών, στο 31,4% των αυτοαπασχολούμενων, στο 44,1% των μισθωτών και λιγότερο από τα 2/3 των συμβοηθούντων μελών (64,3%).

Το 70,4% των απασχολούμενων εργάζονται στον τριτογενή τομέα, το 16,6% εργάζεται στον δευτερογενή τομέα και το 13,0% στον πρωτογενή τομέα της οικονομίας. Με μερική απασχόληση εργάζονται 278.715 άνδρες και γυναίκες ενώ το ποσοστό της αυξήθηκε κατά μία ποσοστιαία μονάδα (7,3% σήμερα έναντι 6,4% το 2011). Με προσωρινή απασχόληση εργάζονται 237.445 άνδρες και γυναίκες μισθωτοί ενώ το ποσοστό της μειώθηκε κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες (9,9% σήμερα έναντι 11,9% το 2011).

Σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο το εργατικό δυναμικό εμφανίζει μικρή μείωση κατά 5.250 άτομα, καθώς μειώθηκε το εργατικό δυναμικό των ανδρών και αντίθετα αυξήθηκε το εργατικό δυναμικό των γυναικών.

Πίνακας 3. Εργατικό Δυναμικό και μεταβολές 2010-2011

	Εργατικό Δυναμικό 2012, (σε χιλ.)				Μεταβολές 2011-2012		
	Σύνολο	Απασχο-λούμενοι	Άνεργοι	% Ανεργίας	Σύνολο	Απασχο-λούμενοι	Άνεργοι
Σύνολο	**4.961,9**	**3.793,1**	**1.168,8**	**23,6**	**-5,2**	**-363,2**	**357,9**
15-29 ετών	905,7	518,6	387,0	42,7	-16,4	-100,0	83,6
30 ετών & άνω	4.056,2	3.274,5	781,7	19,3	11,2	-263,2	274,4
Άνδρες	**2.847,4**	**2.255,5**	**591,9**	**20,8**	**-31,2**	**-229,4**	**198,2**
15-29 ετών	492,3	300,2	192,1	39,0	-18,2	-64,5	46,3
30 ετών & άνω	2.355,1	1.955,3	399,8	17,0	-13,0	-164,9	151,9
Γυναίκες	**2.114,5**	**1.537,7**	**576,8**	**27,3**	**25,9**	**-133,8**	**159,8**
15-29 ετών	413,4	218,5	194,9	47,1	1,7	-35,6	37,3
30 ετών & άνω	1.701,1	1.319,2	381,9	22,5	24,2	-98,3	122,5

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011, 2012 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Για τέταρτο συνεχιζόμενο έτος η απασχόληση μειώνεται κατά 363.190 άτομα και οι άνεργοι συνεχίζουν αντίθετα να αυξάνονται κατά 357.940 άτομα, πίνακας 3. Οι ποσοστιαίες μεταβολές σε σχέση με το προηγούμενο έτος είναι -8,7% για την απασχόληση και 44,1% για τους ανέργους. Το κύριο βάρος των μεταβολών υφίστανται οι άνδρες, καθώς έξι στα δέκα άτομα με τα οποία μειώθηκε συνολικά η απασχόληση και δύο στα τρία άτομα με τα οποία μειώθηκε η απασχόληση της ηλικιακής ομάδας άνω των 30 ετών είναι άνδρες.

Η σημαντική αύξηση των ανέργων σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο παρατηρείται σε όλες τις ηλικιακές ομάδες σε άνδρες και γυναίκες. Η εν λόγω μεταβολή οφείλεται κατά τα 3/4 σχεδόν στη μεταβολή των ανέργων άνω των 30 ετών τόσο στους άνδρες όσο και στις γυναίκες.

Όσον αφορά τις ποσοστιαίες μεταβολές ανά φύλο των ανέργων αυτές είναι μεγαλύτερες στους άνδρες από ότι στις γυναίκες, (50,3% για τους άνδρες έναντι 38,3% για τις γυναίκες).

5. Χαρακτηριστικά των μεταβολών της απασχόλησης

Συνεχίστηκε και αυτόν τον χρόνο η μείωση της μισθωτής απασχόλησης κατά 247.075 άτομα και ποσοστιαία κατά 9,3%. Με την εν λόγω μεταβολή, οι μισθωτοί συμμετέχουν με σημαντικό μερίδιο (πάνω από τα 2/3) στη συνολική μείωση της απασχόλησης, πίνακας 4.

Η απασχόληση σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο μειώθηκε και στις υπόλοιπες κατηγορίες απασχολουμένων, ενώ οι νέοι μισθωτοί μέχρι 29 ετών και οι γυναίκες μισθωτές συμμετέχουν σχεδόν κατά το 1/3 στη συνολική μείωση των μισθωτών (79.940 νέοι και 32,4%, 83.630 γυναίκες και 33,8%). Επίσης μειώθηκε σημαντικά οι μισθωτοί που εργάζονται με προσωρινή απασχόληση κατά 76.840 μισθωτούς και σε ποσοστό 24,4%.

Πίνακας 4. Οι μεταβολές ως προς την θέση στην επιχείρηση

	2011	2012	2011 - 2012	2010- 2012 %
ΣΥΝΟΛΟ	**4.156.336**	**3.793.148**	**-363.188**	**-8,7%**
Εργοδότες	325.148	275.317	-49.831	-15,3%
Αυτοαπασχολούμενοι	953.021	931.930	-21.091	-2,2%
Βοηθοί	232.301	187.109	-45.192	-19,5%
Μισθωτοί	**2.645.866**	**2.398.792**	**-247.074**	**-9,3%**
Μόνιμοι	2.331.582	2.161.349	-170.233	-7,3%
Προσωρινοί	314.284	237.443	-76.841	-24,4%
% Προσωρινής	11,9	9,9		

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2008 - 2011 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Η πλήρης απασχόληση είναι αυτή που πλήττεται κυρίως από την ύφεση καθώς η μείωση της απασχόλησης οφείλεται αποκλειστικά σε μείωση θέσεων εργασίας με πλήρη απασχόληση (κυρίως άνδρες), ενώ αυξάνεται η απασχόληση των μερικώς απασχολούμενων (μόνο των γυναικών) πίνακας 5.

Η απασχόληση των νέων μειώνεται επίσης σε θέσεις πλήρους απασχόλησης. Με μερική απασχόληση εργάζονται 69.700 νέοι και νέες και το ποσοστό τους ανήλθε στο 13,4% από 11,2% το 2011.

Πίνακας 5. Οι μεταβολές της πλήρους και της μερικής απασχόλησης

	2011	2012	2011-2012	2011-2012 %
ΣΥΝΟΛΟ	**4.156.336**	**3.793.148**	**-363.188**	**-8,7%**
ΠΛΗΡΗΣ	**3.888.838**	**3.514.434**	**-374.404**	**-9,6%**
ΜΕΡΙΚΗ	***267.498***	***278.714***	***11.216***	***4,2%***
% ΜΕΡΙΚΗΣ	*6,4*	*7,3*		
ΝΕΟΙ 15-29 ετών	**2011**	**2012**	**2011-2012**	**2011-2012 %**
ΣΥΝΟΛΟ	**618.672**	**518.645**	**-100.027**	**-16,2%**
ΠΛΗΡΗΣ	**549.284**	**448.940**	**-100.344**	**-18,3%**
ΜΕΡΙΚΗ	***69.388***	***69.705***	***317***	***0,5%***
% ΜΕΡΙΚΗΣ	*11,2*	*13,4*		

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011 - 2012 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Από τους 21 μονοψήφιους κλάδους της ελληνικής οικονομίας μειώθηκε η απασχόληση σε 16 από αυτούς κατά 387.355 εργαζόμενους, ενώ αυξήθηκε η απασχόληση στους υπόλοιπους 5 κλάδους κατά 24.125 εργαζόμενους, Πίνακας 6.

Στους κλάδους του Εμπορίου, των Κατασκευών, της Μεταποίησης και της Δημόσιας Διοίκησης αναλογεί το 62% της συνολικής μεταβολής των 16 μονοψήφιων κλάδων που μειώθηκε η απασχόληση, ενώ μεγάλες είναι και οι μειώσεις και στους υπόλοιπους κλάδους.

Από τους υπόλοιπους 5 κλάδους που αύξησαν την απασχόλησή τους οι πρώτοι δύο (Χρηματοπιστωτικών και Επαγγελματικών δραστηριοτήτων) είναι οι κυριότεροι καθώς τους αναλογεί πάνω από τα 3/4 της συνολικής μεταβολής των 5 κλάδων που αυξήθηκε η απασχόληση.

Οι μεταβολές που επήλθαν στην συνολική απασχόληση των κλάδων της οικονομίας αντιστοιχούν και στις μεταβολές που επήλθαν τόσο στην πλήρη όσο και στη μισθωτή απασχόληση αυτών, με εξαίρεση τους μισθωτούς στους κλάδους της Γεωργίας και των Ορυχείων όπου η μισθωτή απασχόληση αυξήθηκε. Οι μεταβολές της απασχόλησης οφείλονται κατά κύριο λόγο σε μεταβολές πλήρως και μόνιμα απασχολούμενων.

Πίνακας 6. Κλαδικές μεταβολές στο σύνολο των απασχολουμένων 2011-2012

Σε χιλ.	και τα δύο φύλα	Συνολική	Πλήρη	Μερική	Μισθωτοί	Μόνιμη	
	Συνολική Μεταβολή Απασχολούμενων	**-363,2**	**-374,4**	**11,2**	**-247,1**	**-170,2**	**-76,8**
Κλάδοι που μειώθηκε η απασχόληση	Χονδρικό και λιανικό εμπόριο κλπ	-93,5	-100,1	6,6	-49,5	-35,8	-13,7
	Μεταποίηση	-57,4	-63,6	6,1	-46,0	-39,7	-6,3
	Κατασκευές	-48,7	-46,2	-2,5	-45,8	-27,8	-18,0
	Δημόσια διοίκηση και άμυνα κλπ	-42,1	-38,6	-3,6	-42,1	-32,9	-9,2
	Δραστηριότητες υπηρεσιών παροχής καταλύματος κλπ	-28,6	-29,2	0,6	-12,6	-5,6	-7,0
	Μεταφορά και αποθήκευση	-22,8	-21,0	-1,8	-16,9	-13,7	-3,2
	Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών	-20,1	-26,7	6,5	-20,2	-12,6	-7,6
	Γεωργία, δασοκομία και αλιεία	-15,8	-10,2	-5,6	0,7	3,4	-2,8
	Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	-11,7	-11,0	-0,7	-6,6	-5,4	-1,3
	Διοικητικές και υποστηρικτικές δραστηριότητες	-9,4	-9,7	0,4	-3,8	0,8	-4,6
	Δραστηριότητες σχετικές με την ανθρώπινη υγεία	-8,7	-7,0	-1,7	-3,3	-2,7	-0,6
	Παροχή νερού, επεξεργασία λυμάτων κλπ	-7,8	-7,7	-0,1	-6,8	-6,3	-0,4
	Ενημέρωση και επικοινωνία	-7,3	-7,8	0,6	-6,6	-4,2	-2,5
	Εκπαίδευση	-6,7	-12,2	5,5	-2,0	-3,8	1,8
	Τέχνες, διασκέδαση και ψυχαγωγία	-6,6	-6,3	-0,3	-3,6	-1,7	-1,9
	Ορυχεία και λατομεία	-0,1	-0,7	0,5	0,5	-0,1	0,6
	Συνολική μεταβολή μειούμενων κλάδων *	**-387,4**	**-398,0**		**-266,0**		
Κλάδοι που αυξήθηκε η απασχόληση	Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες	10,6	9,7	0,8	8,3	6,8	1,6
	Επαγγελματικές, επιστημονικές κλπ δραστηριότητες	8,1	8,9	-0,8	4,6	7,8	-3,1
	Παροχή ηλεκτρικού ρεύματος κλπ	3,3	2,7	0,6	3,3	1,5	1,8
	Διαχείριση ακίνητης περιουσίας	2,0	2,2	-0,2	1,3	1,3	0,0
	Δραστηριότητες ετερόδικων οργανισμών και φορέων	0,2	0,0	0,2	0,2	0,4	-0,2
	Συνολική μεταβολή αυξανόμενων κλάδων	**24,2**	**23,6**		**18,9**		

** Οι Συνολικές μεταβολές στη πλήρη και τη μισθωτή απασχόληση συμπεριλαμβάνουν τους κλάδους όπου η απασχόληση έχει αυξηθεί ή μειωθεί αντίστοιχα, ανεξάρτητα της μεταβολής της συνολικής απασχόλησης.*

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ 2011, 2012Β· τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

6. Χαρακτηριστικά και μεταβολές των Ανέργων

Από τους 1.168.761 ανέργους το 33% είναι νέοι ηλικίας 15-29 ετών (387.030 νέοι). Το ποσοστό ανεργίας τους εκτινάχτηκε στο 42,7% έναντι 32,9% του προηγούμενου έτους, δηλαδή αυξήθηκε περίπου κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, αύξηση που αντιστοιχεί σε 83.580 νέους και νέες και ποσοστό 27,5%.

Την ίδια περίοδο οι άνεργοι άνω των 30 ετών αυξήθηκαν κατά 274.365 ανέργους ή ποσοστό 54,0% ενώ το ποσοστό ανεργίας τους ανήλθε στο 1/5 σχεδόν του εργατικού δυναμικού 19,3% έναντι 12,5% του προηγούμενου έτους.

Από το σύνολο των ανέργων το 23,3% ή οι 272.870 άνεργοι είναι «Νέοι άνεργοι», δηλαδή εισέρχονται για πρώτη φορά στην αγορά εργασίας αναζητώντας απασχόληση, ενώ κατά το προηγούμενο έτος αναλογούσαν στο 24,6% των ανέργων (199.525 άνεργοι). Η αύξηση των «Νέων ανέργων» κατά 36,7% σε σχέση με το προηγούμενο έτος οφείλεται κατά τα 2/3 περίπου (64%) στην αύξηση των «Νέων ανέργων γυναικών».

Στους νέους μέχρι 29 ετών οι «Νέοι άνεργοι» αναλογούν πάνω από το ήμισυ των ανέργων νέων (201.750 άνεργοι και 52%) έναντι 49,2% και 149.175 ανέργων που αναλογούσαν κατά το προηγούμενο έτος, αυξήθηκαν δηλαδή κατά 52.580 ανέργους και ποσοστιαία κατά 35%.

Οι «παλαιοί» άνεργοι (όσοι δηλαδή έχουν εργαστεί στο παρελθόν), για τρίτο συνεχιζόμενο έτος να αποτελούν τα 3/4 αυτών (895.975 «παλαιοί» άνεργοι) παρουσιάζοντας μία αύξηση της τάξεως του 46,6% και 284.680 άνεργους.

Στους νέους μέχρι 29 ετών οι «παλαιοί» άνεργοι αντιστοιχούν στο ήμισυ περίπου των ανέργων νέων (185.280 άνεργοι και 48%), και σε σχέση με το προηγούμενο έτος οι «παλαιοί» άνεργοι ηλικίας μέχρι 29 ετών αυξήθηκαν κατά 31.000 ανέργους και ποσοστό 20%.

Το 80% της συνολικής μεταβολής των ανέργων σε σχέση με το προηγούμενο έτος οφείλεται στην αύξηση των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν. Στους νέους μέχρι 29 ετών η συμμετοχή της εν λόγω κατηγορίας στην συνολική μεταβολή των νέων μειώνεται στο 38%, ενώ για την ηλικιακή ομάδα άνω των 30 ετών η αντίστοιχη συμμετοχή ανέρχεται στο 92,5%.

Οι μακροχρόνια άνεργοι (όσοι δηλαδή αναζητούν εργασία από ένα έτος και άνω, ανεξάρτητα αν είναι «Νέοι» ή «παλαιοί»), αποτελούν το 71% των ανέργων έναντι 51% που αποτελούσαν το προηγούμενο έτος (831.925 έναντι 412.430) παρουσιάζοντας μία αύξηση της τάξεως του 102% ή 419.495 μακροχρόνια ανέργων.

Οι μακροχρόνια άνεργοι νέοι σε σχέση με το προηγούμενο έτος αυξάνονται κατά 34.635 νέους (ποσοστό 23,5%) και αναλογούν στο 47% των νέων ανέργων σήμερα (181.895 μακροχρόνια νέοι άνεργοι) έναντι 48,5% του προηγούμενου έτους.

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω οι μεταβολές των κατηγοριών των ανέργων σε σχέση με το προηγούμενο έτος, προέρχονται κυρίως από τις αυξήσεις των ανέργων που έχουν εργαστεί στο παρελθόν καθώς και όσων η διάρκεια ανεργίας είναι μεγαλύτερη του ενός έτους, ιδιαίτερα των ανέργων άνω των 30 ετών.

7. Συμπερασματικά

Παρά τις δυσμενείς αυτές εξελίξεις η

τρόικα επιμένει, ματαίως να αποδείξει το αλάνθαστο μιας ουσιαστικά και αποδεδειγμένα λανθασμένης πολιτικής που παρατείνει την ύφεση, διογκώνει την ανεργία και διευρύνει την καθίζηση της παραγωγικής, εισοδηματικής και κοινωνικής βάσης της χώρας.

Η αποτυχία αυτής της πολιτικής σχετίζεται με την υιοθέτηση εκ μέρους της Τρόϊκας και των φορέων που ασκούν την οικονομική πολιτική στην Ελλάδα, μιας σειράς αυθαίρετων παραδοχών οι οποίες δεν έχουν τελικά πραγματική σχέση με την διάρθρωση και την λειτουργία της ελληνικής οικονομίας, δεδομένου ότι πρόκειται για «διαρθρωτικές αλλαγές» που στοχεύουν αναποτελεσματικά να προωθήσουν την προσαρμογή της οικονομίας διαμέσου του διαύλου της ανταγωνιστικότητας τιμής.

Στο πέμπτο έτος της ύφεσης της ελληνικής οικονομίας η πολιτική αυτή δεν οδηγείται από τις αυθόρμητες δυνάμεις της αγοράς, όπως αρχικά είχε προβλεφθεί ότι θα συνέβαινε, αλλά από πολιτικές αποφάσεις και διοικητικά μέτρα και η γενική παραγωγική και οικονομική υποχώρηση συνοδεύεται από κοινωνική αποσύνθεση, δυσαρέσκεια και αβεβαιότητα.

Η παταγώδης αποτυχία της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης στην Ελλάδα επιβάλει την αντιστροφή της τρέχουσας οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης με μια πολιτική ανάπτυξης και ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας που θα βασίζεται στην ενίσχυση της εσωτερικής ζήτησης (παράλληλα με την ενίσχυση της εξωτερικής ζήτησης) και ταυτόχρονα θα επιδιώκει την άρση των οικονομικών και κοινωνικών αδικιών στις οποίες οδήγησε η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης, την αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ της εργασίας, και βέβαια, την επίτευξη και την διατήρηση των βασικών μακροοικονομικών ισορροπιών (εσωτερική και εξωτερική ισορροπία, πρωτογενές πλεόνασμα).

Οι εναλλακτικές προσεγγίσεις αποκατάστασης των οικονομικών δημοσιονομικών και κοινωνικών ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του παραγωγικού συστήματος, των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών, την βελτίωση της εξειδίκευσης της χώρας στο διεθνές εμπόριο, την προσαρμογή του παραγωγικού συστήματος στις απαιτήσεις του διεθνούς ανταγωνισμού, στην ποιότητα των προϊόντων, κλπ αναδεικνύουν την σημασία των παραγόντων (τεχνολογική καινοτομία, ποιότητα εργασίας, ποιότητα προϊόντων, γεωγραφικός προσανατολισμός των εξαγωγών, κλπ) της διαθρωτικής ανταγωνιστικότητας στον καθορισμό των επιδόσεων της χώρας στον διεθνή ανταγωνισμό.

Είναι ανάγκη η επεξεργασία και η εφαρμογή ενός νέου αναπτυξιακού προτύπου που δεν συνάδει λόγω της οικονομικής και κοινωνικής αναποτελεσματικότητας, με ένα πρόγραμμα «δημοσιονομικής προσαρμογής και ιδιωτικοποιήσεων» αλλά με ένα πρόγραμμα παραγωγικής ανασυγκρότησης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής προοπτικής, με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στους τομείς της υλικής παραγωγής και των υπηρεσιών, της πραγματοποίησης επενδύσεων σε παραγωγικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, της ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών που θα συμβάλλουν εκτός των άλλων, στην μείωση της ανεργίας και της υποστήριξης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η κατάσταση απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 15 ετών και άνω κατά ομάδες ηλικιών και φύλο. Β΄ τρίμηνο 2012, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Γενικό σύνολο	Εργατικό δυναμικό				Μη εργατικό δυναμικό
		Σύνολο	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	% Ανεργίας	
και τα δύο φύλα	9.369,7	4.961,9	3.793,1	1.168,8	23,6	4.407,8
15 – 19 ετών	546,2	42,9	15,3	27,6	64,4	503,3
20 – 24 »	530,6	271,2	129,4	141,8	52,3	259,3
25 – 29 »	689,4	591,5	373,9	217,6	36,8	97,9
30 – 44 »	2.531,1	2.203,7	1.711,9	491,8	22,3	327,4
45 – 64 »	2.926,1	1.791,5	1.504,1	287,4	16,0	1.134,6
65 και άνω	2.146,3	61,0	58,5	2,6	4,2	2.085,2
15-64 ετών	7.223,4	4.900,9	3.734,7	1.166,2	23,8	2.322,6
15-29 ετών	1.766,2	905,7	518,6	387,0	42,7	860,6
30 ετών και άνω	7.603,4	4.056,2	3.274,5	781,7	19,3	3.547,2
ΑΝΔΡΕΣ	*4.577,0*	*2.847,4*	*2.255,5*	*591,9*	20,8	*1.729,5*
15 – 19 ετών	276,4	23,3	10,5	12,9	55,2	253,1
20 – 24 »	263,2	143,9	78,6	65,4	45,4	119,3
25 – 29 »	363,1	325,0	211,1	113,9	35,0	38,0
30 – 44 »	1.287,3	1.237,0	997,6	239,3	19,3	50,3
45 – 64 »	1.435,5	1.076,1	917,2	159,0	14,8	359,4
65 και άνω	951,4	42,0	40,5	1,5	3,6	909,3
15-64 ετών	3.625,6	2.805,4	2.215,0	590,4	21,0	820,2
15-29 ετών	902,7	492,3	300,2	192,1	39,0	410,4
30 ετών και άνω	3.674,2	2.355,1	1.955,3	399,8	17,0	1.319,1
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	*4.792,7*	*2.114,5*	*1.537,7*	*576,8*	27,3	*2.678,3*
15 – 19 ετών	269,8	19,6	4,8	14,8	75,3	250,2
20 – 24 »	267,3	127,3	50,9	76,4	60,0	140,0
25 – 29 »	326,4	266,5	162,7	103,7	38,9	59,9
30 – 44 »	1.243,8	966,7	714,2	252,5	26,1	277,1
45 – 64 »	1.490,5	715,4	587,0	128,4	17,9	775,2
65 και άνω	1.194,9	19,0	18,0	1,1	5,6	1.175,9
15-64 ετών	3.597,8	2.095,4	1.519,7	575,8	27,5	1.502,4
15-29 ετών	863,5	413,4	218,5	194,9	47,1	450,1
30 ετών και άνω	3.929,2	1.701,1	1.319,2	381,9	22,5	2.228,1

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 2
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

Απασχολούμενοι 15 ετών και άνω με πλήρη ή μερική απασχόληση και λόγοι που απασχολούνται μερικώς, κατά φύλο και ομάδες ηλικιών. Β΄ τρίμηνο 2012, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Σύνολο	Ομάδες ηλικιών					
		15 - 19 ετών	20 - 24 ετών	25- 29 ετών	30- 44 ετών	45 - 64 ετών	65 ετών και άνω
και τα δύο φύλα	3.793,1	15,3	129,4	373,9	1.711,9	1.504,1	58,5
Πλήρης	3.514,4	9,8	108,0	331,1	1.601,6	1.413,9	50,0
Μερική	278,7	5,5	21,4	42,8	110,3	90,2	8,4
% ΜΕΡΙΚΗΣ	7,3	35,8	16,6	11,4	6,4	6,0	14,4
ΆΝΔΡΕΣ	*2.255,5*	*10,5*	*78,6*	*211,1*	*997,6*	*917,2*	*40,5*
Πλήρης	2.152,1	7,4	67,9	194,7	957,6	889,3	35,3
Μερική	103,4	3,1	10,7	16,4	40,1	27,9	5,3
% ΜΕΡΙΚΗΣ	4,6	29,5	13,6	7,8	4,0	3,0	13,0
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	*1.537,7*	*4,8*	*50,9*	*162,7*	*714,2*	*587,0*	*18,0*
Πλήρης	1.362,4	2,5	40,2	136,4	644,0	524,6	14,8
Μερική	175,3	2,4	10,7	26,4	70,3	62,4	3,2
% ΜΕΡΙΚΗΣ	11,4	49,4	21,1	16,2	9,8	10,6	17,8

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 19

Άνεργοι 15 ετών και άνω κατά ομάδες ηλικιών και διάρκεια ανεργίας και φύλο. Β΄ τρίμηνο 2012, σε χιλιάδες

Ομάδες ηλικιών και φύλο	Σύνολο Ανέργων	Τώρα θα αρχίσουν να αναζητούν	Διάρκεια ανεργίας					«Νέοι» Άνεργοι	«Παλαιοί» Άνεργοι
			λιγότερο από ένα μήνα	1 - 2 μήνες	3 - 5 μήνες	6 - 11 μήνες	12 μήνες και άνω		
και τα δύο φύλα	1.168,8	9,8	33,2	105,1	129,7	201,8	831,9	272,8	896,0
15-29 ετών	387,0	2,9	11,5	35,4	45,2	68,5	181,9	201,8	185,3
30+ ετών	781,7	6,9	21,7	69,6	84,5	133,3	650,0	71,0	710,7
Άνδρες	591,9	6,8	18,4	58,7	70,8	105,0	508,0	104,9	487,1
15-29 ετών	192,1	2,2	6,2	18,4	25,3	32,6	105,1	89,8	102,4
30+ ετών	399,8	4,7	12,2	40,3	45,5	72,3	402,9	15,1	384,7
Γυναίκες	576,8	3,0	14,8	46,3	58,9	96,8	323,9	167,9	408,9
15-29 ετών	194,9	0,7	5,3	17,0	19,9	35,9	76,8	112,0	82,9
30+ ετών	381,9	2,3	9,5	29,3	39,0	60,9	247,1	55,9	326,0

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, Πίνακας 21
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

ΒΑΣΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΧΩΡΑΣ και τα δύο φύλα	2008	2009	2010	2011	2012.
Συνολικός πληθυσμός	10 776 115	10 832 720	10 876 637	10 919 626	10 958 130
Ετήσια μεταβολή (%)	0,2	0,5	0,4	0,4	0,4
Πληθυσμός Εργάσιμης Ηλικίας (15-64 ετών)	7 228 176	7 220 379	7 230 568	7 230 679	7 223 434
Ετήσια μεταβολή (%)	0,3	- 0,1	0,1	0,0	-0,1
Ποσοστό (%) επί του συνολικού πληθυσμού	67,1	66,7	66,5	66,2	65,9
Μη Ενεργός Πληθυσμός 15-64 ετών	2 374 427	2 332 957	2 290 634	2 341 275	2 322 570
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,2	- 1,7	- 1,8	2,2	-0,8
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	32,8	32,3	31,7	32,4	32,2
Εργατικό δυναμικό >15 ετών	4 939 269	4 974 478	5 021 024	4 967 157	4 961 908

Ετήσια μεταβολή (%)	0,4	0,7	0,9	- 1,1	-0,1
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	68,3	68,9	69,4	68,7	68,7
Σύνολο απασχολουμένων >15 ετών	4 582 126	4 531 913	4 426 992	4 156 336	3 793 148
Ετήσια μεταβολή (%)	1,4	- 1,1	- 2,3	- 6,1	-8,7
Ποσοστό (%) επί του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας	63,4	62,8	61,2	57,5	52,5
Απασχολούμενοι Νέοι μέχρι 29 ετών	852 379	817 741	743 941	618 672	518 646
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,85	- 4,06	- 9,02	- 16,84	-16,17
Ποσοστό Νέων (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	18,6	18,0	16,8	14,9	13,9
Μισθωτοί	2 974 398	2 922 114	2 853 921	2 645 866	2 398 792
Ετήσια μεταβολή (%)	2,7	- 1,8	- 2,3	- 7,3	-9,3
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	64,9	64,5	64,5	63,7	63,2
Αυτοαπασχολούμενοι	957 634	961 213	975 327	953 021	931 930
Ετήσια μεταβολή (%)	- 0,6	0,4	1,5	- 2,3	-2,2
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	20,9	21,2	22,0	22,9	24,6
Απασχολούμενοι στην γεωργία	518 511	529 588	551 675	509 805	493 968
Ετήσια μεταβολή (%)	2,2	2,1	4,2	- 7,6	-3,1
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	11,3	11,7	12,5	12,3	13,0
Απασχολούμενοι στην βιομηχανία	538 785	516 002	483 145	416 989	359 544
Ετήσια μεταβολή (%)	- 3,6	- 4,2	- 6,4	- 13,7	-13,8
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	11,8	11,4	10,9	10,0	9,5
Απασχολούμενοι στις υπηρεσίες	3 041 631	3 045 310	2 988 902	2 906 172	2 669 568
Υπηρεσίες ετήσια μεταβολή (%)	1,9	0,1	- 1,9	- 2,8	-8,1
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των απασχολουμένων	66,4	67,2	67,5	69,9	70,4
Μερική απασχόληση	250 062	272 440	282 132	267 498	278 714
Ετήσια μεταβολή (%)	- 4,6	8,9	3,6	- 5,2	4,2

Μερική απασχόληση (%) επί του συνόλου των απασχολο/νων	5,5	6,0	6,4	6,4	7,3
Προσωρινή απασχόληση	342 486	354 884	364 178	314 284	237 443
Ετήσια μεταβολή (%)	6,3	3,6	2,6	- 13,7	-24,4
Προσωρινή απασχόληση (%) επί του συνόλου των Μισθωτών	11,5	12,1	12,8	11,9	9,9
Σύνολο ανέργων	357 143	442 565	594 032	810 821	1 168 761
Ετήσια μεταβολή (%)	- 10,3	23,9	34,2	36,5	44,1
Ποσοστό ανεργίας (%) επί του εργατικού δυναμικού	7,2	8,9	11,8	16,3	23,6
Άνεργοι νέοι 15-29 ετών	156 095	175 328	219 745	303 454	387 030
Ετήσια μεταβολή (%)	- 11,3	12,3	25,3	38,1	27,5
Ποσοστό ανεργίας νέων 15-29 ετών (%)	15,5	17,7	22,8	32,9	42,7
Άνεργοι 30 ετών & άνω	201 048	267 237	374 287	507 367	781 731
Ετήσια μεταβολή (%)	- 9,5	32,9	40,1	35,6	54,1
Ποσοστό ανεργίας 30 ετών & άνω ετών (%)	5,1	6,7	9,2	12,5	19,3
Νεοεισερχόμενοι Άνεργοι (“ΝΕΟΙ”)	130 319	129 746	141 452	199 224	272 787
Ετήσια μεταβολή (%)	- 6,8	- 0,4	9,0	40,8	36,7
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	36,5	29,3	23,8	24,6	23,3
Μακροχρόνιοι άνεργοι (12 μήνες & άνω)	183 814	190 100	283 566	412 431	831 924
Ετήσια μεταβολή (%)	- 11,6	3,4	49,2	45,4	101,7
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	51,5	43,0	47,7	50,9	71,2
Άνεργοι που έχουν εργαστεί στο παρελθόν	226 824	312 819	452 580	611 597	895 975
Ετήσια μεταβολή (%)	- 12,2	37,9	44,7	35,1	46,6
Ποσοστό (%) επί του συνόλου των ανέργων	63,5	70,7	76,2	75,4	76,7

Πηγή: Γ.Γ. ΕΛΣΤΑΤ, ΕΕΔ, 2008 - 2012 Β΄ τριμήνου
Επεξεργασία: ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ (Γ. Κρητικίδης)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΘΕΣΜΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ (2011[1])

της Έλενας Κούστα *

1. Οικονομικές εξελίξεις στην Ελλάδα

Οι πρόσφατες εκτιμήσεις της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ότι και το δ' τρίμηνο του 2011, το ΑΕΠ συρρικνώθηκε κατά 7%), καταδεικνύουν την βαθιά ύφεση, της τάξης του -6,8%, που βρέθηκε το 2011 η ελληνική οικονομία. Έτσι, το ΑΕΠ σημείωσε πτώση κατά 8% το α' τρίμηνο, κατά 7,3% το β' τρίμηνο και κατά 5% το γ' τρίμηνο. Η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας της ελληνικής οικονομίας επιταχύνθηκε το 2011 (από -3,5% το 2010 σε -5,5% το 2011), σε αντίθεση δηλαδή με ότι προβλεπόταν την ίδια περίοδο πέρυσι.

Και παρά το γεγονός ότι η δημοσιονομική προσαρμογή συνεχίστηκε το 2011, αποδείχθηκε αναποτελεσματική, όχι μόνο εξαιτίας παλινωδιών και καθυστερήσεων στη λήψη και εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων[1] όσο, κυρίως της έμφασης στην αύξηση των εσόδων, διαμέσου των φορολογικών επιβαρύνσεων, αντί της μείωσης της δημόσιας σπατάλης και της βελτίωσης του επιπέδου αποτελεσματικότητας στην διαχείριση των δημοσίων δαπανών.

Οι κυριότερες αιτίες αυτής της δραματικής επιδείνωσης στην ελληνική οικονομία, ως αποτέλεσμα των δημοσιονομικών μέτρων, μπορούν να συνοψισθούν:

- Αφενός στην ουσιαστική μείωση των ιδιωτικών και δημόσιων επενδύσεων, και αφετέρου
- στη δραστική συρρίκνωση της καταναλωτικής ζήτησης και στην, συνεπακόλουθη, καθίζηση της αγοράς.

Στον αντίποδα, μικρό ήταν το αντιστάθμισμα της αύξησης των εξαγωγών και της μείωσης των εισαγωγών.

Με δεδομένο, εξάλλου, ότι το ΑΕΠ μειώθηκε κατά 0,15% το 2008, κατά 3,3% το 2009 και κατά 3,4% το 2010 (με βάση τα διορθωμένα στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ), η ελλη-

* Το συγκεκριμένο κείμενο αποτέλεσε μέρος παρουσιάσεων που έκανε το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ σε συναντήσεις στην Περούντζια της Ιταλίας και την Ρίγα της Λετονίας στο πλαίσιο του Ευρωπαικού Προγράμματος (budget heading 04.03.03.01) που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης, Κοινωνικών Υποθέσεων και Κοινωνικής Ένταξης, Εργασιακών Σχέσεων & Κοινωνικού Διαλόγου και τίτλο «Οι εργασιακές σχέσεις στον κλάδο του Εμπορίου».

1. «Ετήσια Έκθεση του Ελληνικού Εμπορίου για το 2011», Ινστιτούτο Εμπορίου και Υπηρεσιών, Αθήνα 2011.

νική οικονομία βρίσκεται πλέον για πέμπτο έτος σε βαθιά ύφεση καθώς και για το 2012 προβλέπεται μείωση του ΑΕΠ κατά 4% - 5%, από 2,8% που ήταν η αρχική πρόβλεψη.

Να επισημανθεί πως σύμφωνα με τις δημοσιευμένες εκτιμήσεις (Αύγουστος 2011) του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ για το 2012, το ΑΕΠ προβλέπεται να μειωθεί κατά 4%, η ανεργία να ξεπεράσει το 21%, ενώ τα δίδυμα ελλείμματα, δημοσιονομικό και τρεχουσών συναλλαγών, περιορίζονται στο 2% του ΑΕΠ.

Δραματική ήταν και η μείωση της απασχόλησης για το 2011. Εκτιμάται ότι μειώθηκε κατά 5,7% έναντι μείωσης 1,9% το 2010 και έναντι μέσης ετήσιας αύξησης 1,7% την περίοδο 2002-2007.

Η μείωση της απασχόλησης μετατράπηκε σε κατακόρυφη αύξηση του ποσοστού ανεργίας (15,6% α' τρίμηνο 2011) σε διψήφια νούμερα. Ο διπλασιασμός του ποσοστού ανεργίας μέσα σε τρία χρόνια (2009-2011) δεν οφείλεται απλά και μόνο στη μείωση του αριθμού των απασχολουμένων αλλά και στην αύξηση του εργατικού δυναμικού.[2]

Όπως ήταν αναμενόμενο ο ιδιωτικός τομέας πλήγηκε περισσότερο ως αποτέλεσμα της υπολειτουργίας ή/και του κλεισίματος πολλών επιχειρήσεων, ταυτόχρονα με την ενίσχυση του κλίματος αβεβαιότητας και την ραγδαία πτώση της καταναλωτικής αλλά και της επενδυτικής δαπάνης των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων.

2. Θεσμικές Εξελίξεις και Αγορά Εργασίας

Η χρηματοπιστωτική κρίση οδήγησε, σταδιακά από το 2010, και με ιδιαίτερη ένταση το 2011 σε δραματικές ανακατατάξεις των κανόνων που διέπουν την λειτουργία της αγοράς εργασίας με ταυτόχρονο περιορισμό των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων.

Τα πιο σημαντικά μέτρα περιελάμβαναν, μεταξύ των άλλων, και εκτός των καθημερινών απολύσεων (και οι οποίες με το νέο θεσμικό πλαίσιο διευκολύνονται όπως και η αποζημίωση τους), την υιοθέτηση, από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις, των μειωμένων απολαβών, την μείωση των αμοιβών της μερικής απασχόλησης, των ευέλικτων μορφών εργασίας με μείωση ωρών ή ημερών, το καθεστώς της διαθεσιμότητας του προσωπικού καθώς και την παράταση του χρονικού διαστήματος εφαρμογής της εκ περιτροπής εργασίας.

Όσον αφορά τον δημόσιο τομέα το νέο μισθολόγιο που εφαρμόσθηκε αναδρομικά από την 1η Νοεμβρίου του 2011 έφερε μεγάλες εισοδηματικές απώλειες που σε ορισμένες περιπτώσεις ξεπέρασαν ακόμη και το 50% στους εν ενεργεία δημοσίους υπαλλήλους -βάσει των νέων ρυθμίσεων οι εισαγωγικοί βασικοί μισθοί ξεκινούν από 780 ευρώ για τους υπαλλήλους ΥΕ, και διαμορφώνονται σε 858 ευρώ για υπαλλήλους ΔΕ, 1.037 για υπαλλήλους ΤΕ και 1092 για υπαλλήλους ΠΕ. Επιπλέον εφαρμόσθηκε η απαγόρευση συνομολόγησης αυξήσεων, η αναστολή και ο περιορισμός των προσλήψεων, η εισαγωγή συστήματος

2. «Ετήσια Έκθεση 2011: Η ελληνική οικονομία και η απασχόληση», ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, Αθήνα 2011.

ευέλικτων προσλήψεων, αλλά και οι συγχωνεύσεις, συρρικνώσεις ή καταργήσεις δημοσίων επιχειρήσεων και Οργανισμών με συνεπακόλουθη ένταξη στην εργασιακή εφεδρεία[3] ή στο καθεστώς της απόλυσης, χιλιάδων εργαζομένων.

Στο θεσμικό πλαίσιο δύο ήταν οι νόμοι, κατά την χρονική περίοδο 2011, που μετέβαλλαν κυριολεκτικά το πρότυπο λειτουργίας της ελληνικής αγοράς εργασίας:

Ο **Ν. 3986/2011** *«Επείγοντα μέτρα εφαρμογής μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012 - 2015»*, που ψηφίστηκε με τη διαδικασία του κατεπείγοντος και στον οποίο, μεταξύ άλλων, εντάσσονται ρυθμίσεις για την μείωση του προβλεπόμενου από την ΕΓΣΣΕ κατώτατου μισθού για τους νέους, προκειμένου να γίνουν πιο «ελκυστικές» οι επενδύσεις. Όσον αφορά τα ζητήματα που αφορούν άμεσα τις εργασιακές σχέσεις, ο νόμος προβλέπει περαιτέρω ρυθμίσεις για τον περιορισμό των προσλήψεων και τη μείωση του ήδη υπάρχοντος προσωπικού στους κρατικούς φορείς και τις ΔΕΚΟ (επέκταση του κανόνα 1:5, πρόβλεψη διαδικασίας εξόδου μέσω ΑΣΕΠ), επεκτείνεται το πλαίσιο για την απασχόληση εργαζομένων με συμβάσεις ορισμένου χρόνου, επεκτείνεται η δυνατότητα εφαρμογής του θεσμού της διευθέτησης του χρόνου εργασίας και επιπλέον διευρύνεται η δυνατότητα απασχόλησης νέων κάτω των 25 ετών με μισθό κατώτερο κατά 20% του προβλεπόμενου από την ΕΓΣΣΕ.

Ο **Ν. 4024/2011** «*Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενιαίο μισθολόγιο - βαθμολόγιο, εργασιακή εφεδρεία και άλλες διατάξεις εφαρμογής του μεσοπρόθεσμου πλαισίου δημοσιονομικής στρατηγικής 2012-2015*», άλλαξε το καθεστώς των συλλογικών συμβάσεων (άρθρ. 37), επιφέροντας περαιτέρω σοβαρές ανατροπές εργασιακών δικαιωμάτων, τόσο στο δημόσιο όσο και τον ιδιωτικό τομέα με την κατάργηση της αρχής της ευνοϊκότερης ρύθμισης, την υπερίσχυση των επιχειρησιακών συμβάσεων έναντι των κλαδικών, το «πάγωμα» της επέκτασης της ισχύος των κλαδικών συμβάσεων σε ολόκληρο τον κλάδο παραγωγής, αλλά και την άρση όλων των περιορισμών που υπήρχαν για τη σύναψη επιχειρησιακών συμβάσεων.

Η **εφαρμογή των επιχειρησιακών ΣΣΕ**, που υπογράφουν οι εργοδότες με επιχειρησιακά σωματεία ή ενώσεις εργαζομένων, εμφανίζεται να έχει μεγαλύτερη δυναμική, από τις Ειδικές Επιχειρησιακές Συμβάσεις που υπογράφηκαν με τα κλαδικά σωματεία. Μόνο κατά το δίμηνο Δεκεμβρίου του 2011 και Ιανουαρίου του 2012 συμφωνήθηκαν 52 επιχειρησιακές συμβάσεις εργασίας, οι οποίες αφορούσαν συνολικά 17.531 εργαζομένους. Αντίθετα στο δεκάμηνο του 2011, συμφωνήθηκαν 12 Ειδικές Επιχειρησιακές Συμβάσεις, οι οποίες αφορούσαν συνολικά 3.550 εργαζομένους. Με την εφαρμογή των επιχειρησιακών συμβάσεων, συμφωνήθηκαν μειώσεις αποδοχών που κυμαίνονταν από 5% έως 25%. Σύμφωνα με ανακοίνωση της ΓΣΕΕ, οι επιχειρησιακές ΣΣΕ δεν αφορούν μόνο στους όρους εργασίας των εργαζομένων, αλλά

3. Παρά την απόφαση-σταθμό του Συμβουλίου της Επικρατείας για τους δικαστικούς υπαλλήλους, και η οποία ανοίγει ουσιαστικά «παράθυρο» για τον περιορισμό της εργασιακής εφεδρείας στο δημόσιο ότι οι διατάξεις του νόμου 4024/2011 δεν προβλέπουν ρητά την κατάργηση των κενών οργανικών θέσεων των δικαστικών υπαλλήλων.

πλήττουν δραματικά και το δικαίωμα στη θέση εργασίας. Αυτό συνακόλουθα οδηγεί «στην υποβάθμιση του επιπέδου ζωής μεγάλης κατηγορίας εργαζομένων, ενώ μέσω της κατάλυσης της συλλογικής αυτονομίας που επέρχεται με το άρθρο 37 του Νόμου, ευνοείται ουσιαστικά η διαπραγμάτευση σε ατομικό επίπεδο, όπου ο εργοδότης είναι κυρίαρχος και ολοκληρώνεται η πλήρης απορρύθμιση της αγοράς εργασίας, γεγονός που αναμένεται να βαθύνει περαιτέρω την ύφεση, με δεδομένα και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας»[4].

Να επισημανθεί ακόμη πως σύμφωνα με το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας τους πρώτους πέντε μήνες του 2011 καταγράφηκε αύξηση των ευέλικτων μορφών εργασίας, ενώ 5,6% λιγότερες επιχειρήσεις (από την αντίστοιχη περίοδο του 2010) προέβησαν στην σύναψη νέων συμβάσεων οποιασδήποτε μορφής. Ακόμη, υπήρξε μείωση της τάξης του 27,7% στις συμβάσεις πλήρους απασχόλησης και 0,3% σε αυτές της μερικής απασχόλησης. Αντίθετα, οι εκ περιτροπής συμβάσεις αυξήθηκαν κατά 11%. Τέλος, υπήρξε σημαντική αύξηση μετατροπής των συμβάσεων πλήρους εργασίας σε μερικής (κατά 166%) και σε συμβάσεις με βάρδιες (κατά 668% με σύμφωνη γνώμη εργαζομένων και κατά 5.072% με μονομερή απόφαση του εργοδότη) κατά τους πρώτους πέντε μήνες του 2011 σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του 2010.

2.1. Κοινωνική Ασφάλιση

Η επιδιωκόμενη πολιτική όπως αποτυπώνεται στα Μνημόνια 1 & 2 με στόχο την μείωση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους ενσωματώθηκε στην κοινω-

4. Διευκρινιστική Εγκύκλιος για τον Ν. 4024/201, υπ' αριθμ. 10, ΓΣΕΕ, Αθήνα, Νοέμβριος 2011.

νικο-ασφαλιστική νομοθεσία της Ελλάδας μέσω 12 νομοθετικών παρεμβάσεων (από το 2009 έως και σήμερα), με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση των συντάξεων (κύρια, επικουρική, εφάπαξ) αλλά και τη μεσο-μακροπρόθεσμη, αφού όπως προβλέπεται (Ν. 3863/10) την περίοδο 2010-2060, οι δαπάνες συντάξεων δεν θα πρέπει να υπερβούν τις 2,5 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ, την στιγμή που την περίοδο αυτή ο αριθμός των συνταξιούχων στην χώρα θα αυξηθεί κατά 70%[5]. Ωστόσο, το ζήτημα της κοινωνικής ασφάλισης, στην Ελλάδα και την Ευρώπη, είναι πολυδιάστατο για να αντιμετωπιστεί με τέτοιες μονομερείς και περιοριστικές συλλογιστικές. Στην ουσία, παράγοντες όπως η συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, η έλλειψη αναπτυξιακών προοπτικών, η μείωση της απασχόλησης και η αύξηση της ανεργίας, αλλά και, στην περίπτωση της Ελλάδας, «η ανορθολογική διαχείριση των πόρων του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης (απώλειες πόρων 1950-1985 ύψους 58 δις ευρώ) έχει ως αποτέλεσμα την ανησυχητική συρρίκνωση του αποθεματικού του κεφαλαίου»[6]. Επιπρόσθετα η, μεταξύ άλλων, γήρανση του πληθυσμού, η συρρίκνωση των μισθών, η απομείωση των ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου, η εισφοροδιαφυγή, κλπ, επιδεινώνουν την οικονομική κατάσταση του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης.

Η αντίφαση των προγραμμάτων λιτότητας της Τρόικα και των ελληνικών κυβερνήσεων έγκειται στην μη μείωση του δημόσιου ελλείμματος και χρέους έναντι της ενισχυτικής και της ουσιαστικά, οικονομικά και κοινωνικά, αναποτελεσματικής επανάληψης των περιοριστικών πολιτικών που εφαρμόσθηκαν την τελευταία εικοσαετία

5. Ρομπόλης Σ., «Οι Προοπτικές της Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα», Αθήνα, Φεβρουάριος 2012.
6. Ρομπόλης Σ., «Οι Προοπτικές της Κοινωνικής Ασφάλισης στην Ελλάδα», Αθήνα, Φεβρουάριος 2012.

(όπως η μείωση των κύριων, των επικουρικών συντάξεων και του εφάπαξ, η μεταμόρφωση του χαρακτήρα του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης από διανεμητικό σε κεφαλαιοποιητικό, κλπ).

Στην κατεύθυνση αυτή, το πρόσφατο σχέδιο νόμου με τίτλο «*Ρυθμίσεις συνταξιοδοτικού περιεχομένου και άλλες επείγουσες ρυθμίσεις εφαρμογής του Μνημονίου Συνεννόησης του Ν. 4046/2012*» προβλέπει μείωση των κύριων συντάξεων κατά 12% σε συντάξεις μεγαλύτερες των 1.300 ευρώ τον μήνα (ΝΑΤ μείωση 7%) και μείωση των επικουρικών συντάξεων κατά 10%-20%. Η μείωση αυτή της τάξης των 450 εκ. ευρώ -διευρυμένη κατά 100 εκατ. από τον αρχικό σχεδιασμό καθώς δεν ήταν δυνατό να καλυφθούν τα πρόσθετα μέτρα ύψους 325 εκατ. ευρώ, δεν αποτελεί υιοθέτηση πολιτικής ανασύστασης του κεφαλαιακού αποθέματος της κοινωνικής ασφάλισης με νέους πόρους, ενώ η ενοποίηση πέντε επικουρικών ταμείων (με ταυτόχρονη ενοποίηση των περιουσιακών τους στοιχείων), στοχεύει, κατά προτεραιότητα, στην στήριξη των ελλειμματικών από τα πλεονασματικά ταμεία, παρά στην ανάπτυξη εργαλείων για την οργάνωση και λειτουργία μίας ορθολογικότερης ανασυγκρότησης της επικουρικής ασφάλισης. Παράλληλα, «η λειτουργία ατομικών λογαριασμών στο νέο ΕΤΕΑΜ (Ενιαίο Ταμείο Επικουρικής Ασφάλισης Μισθωτών) για την εξασφάλιση, όπως υποστηρίζεται, μεγαλύτερης ανταποδοτικότητας εισφορών - παροχών για τον χρόνο ασφάλισης που έχει διανύσει ο ασφαλισμένος από το 2001 και μετά, εισάγει την θεσμική ανατροπή στο δημόσιο κοινωνικό και διανεμητικό ασφαλιστικό σύστημα της χώρας»[7].

Οι εξελίξεις αυτές στο σύστημα της κοινωνικής ασφάλισης που αναφέρονται στις παραμετρικές αλλαγές, περιορίζουν το σύστημα της κρατικής χρηματοδότησης οδηγώντας στην επικράτηση της ιδιωτικοποιημένης ασφάλισης που στην ουσία, και σύμφωνα με τις προβλέψεις του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ-ΑΔΕΔΥ, αποτελεί ανεπαρκή μέθοδο για τη διατήρηση της σταθερότητας του δημόσιου χρέους, με περιορισμένη εμβέλεια στην αναδιανομή του εισοδήματος και στην εξασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής.

3. Απεργιακές Κινητοποιήσεις

Η δέσμη των μέτρων για το 2011 κατά γενική παραδοχή, αποδυνάμωσαν τον κόσμο της εργασίας, αύξησαν εφιαλτικά την ανεργία, τη διεύρυνση της φτώχειας και των κοινωνικών ανισοτήτων, και οδήγησαν σε σειρά διαδηλώσεων και γενικών απεργιακών κινητοποιήσεων σε όλη την Ελλάδα με πρωτοφανή, για τα ελληνικά δεδομένα, συμμετοχή των πολιτών.

Στο πλαίσιο αυτό διαρκείς κινητοποιήσεις εξήγγειλαν ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ, αντιδρώντας στις αλλαγές που φέρνει το Μνημόνιο στις εργασιακές σχέσεις, στο ασφαλιστικό και στους μισθούς, στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Στις *23 Φεβρουαρίου 2011*, εξαγγέλλουν 24ωρη γενική απεργία, ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ, με την μαζική συμμετοχή 100.000 διαδηλωτών, διεκδικώντας, μεταξύ των άλλων, υπο-

7. Ρομπόλης, Σ., «Αντίο Επικουρικές Συμβάσεις», Αθήνα, Δεκέμβριος 2011.

γραφή Κλαδικών Συλλογικών Συμβάσεων Εργασίας, διακοπή των απολύσεων, της εκ περιτροπής απασχόλησης και της ελαστικής απασχόλησης, αλλά και αντιμετώπιση της ακρίβειας και της δραματικής μείωσης της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων και των συνταξιούχων.

Στις *11 Μαΐου 2011*, ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ οργανώνουν απεργία στον ιδιωτικό και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, για την οικονομική πολιτική της κυβέρνησης. Ολόκληρος ο Δημόσιος Τομέας, οι ΔΕΚΟ, οι εφορίες, τα ασφαλιστικά ταμεία, οι συγκοινωνίες, οι εργαζόμενοι στα Δημόσια Νοσοκομεία, οι τραπεζοϋπάλληλοι, τα πληρώματα σε όλες τις κατηγορίες πλοίων (ΠΝΟ), οι εργαζόμενοι στα ΜΜΕ (ΠΟΕΣΥ) συμμετέχουν στις κινητοποιήσεις.

Στις *25 Μαΐου 2011*, και για 3 συνεχείς ημέρες το Κίνημα Αγανακτισμένων Πολιτών, οργανώνει διαμαρτυρίες σε όλη την Ελλάδα. Επηρεασμένο από το Κίνημα στην Ισπανία, οι εκδηλώσεις αυτές οργανώνονται αποκλειστικά και μόνο μέσω διαδικτύου.

Την κήρυξη 48ωρης γενικής απεργίας κατά τις ημέρες συζήτησης και ψήφισης του μεσοπρόθεσμου προγράμματος στη Βουλή, *28 & 29 Ιουνίου*, αποφάσισε κατά τη συνεδρίαση η ολομέλεια των διοικήσεων της ΓΣΕΕ και της ΑΔΕΔΥ εκφράζοντας την έντονη διαμαρτυρία των εργαζομένων. Στην απεργία συμμετείχαν η Ένωση Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας, οι αμαξοστοιχίες της ΤΡΑΙΝΟΣΕ και οι συρμοί του Προαστιακού, λεωφορεία, τρόλεϊ, ηλεκτρικός και τραμ, οι δημοσιογράφοι, τεχνικοί στα ΜΜΕ, στην ΕΡΤ, στο ΑΠΕ-ΜΠΕ, στη Γ.Γ.Ε., το Ελληνικό Δημόσιο, τους Ο.Τ.Α. και τα ειδησεογραφικά δίκτυα. Οι διαδηλώσεις υπήρξαν μαζικές καθώς συνεχιζόταν η διαδικασία ψήφισης από το Κοινοβούλιο, των αντιλαϊκών μέτρων λιτότητας.

Εκατοντάδες χιλιάδες διαδηλωτές συμμετείχαν στην γενική 48ωρη απεργία που οργάνωσαν ΓΣΕΕ και ΑΔΕΔΥ στις *19 & 20 Οκτωβρίου 2011*. Αιτία η ψήφιση νόμου του Υπουργείου Οικονομικών (ως αναπόσπαστο τμήμα του πακέτου «διάσωσης» από την Τρόικα) σχετικά με τις νέες ρυθμίσεις για τις εργασιακές σχέσεις, στο μέτρο της εφεδρείας και στις περικοπές μισθών και συντάξεων.

Τέλος, σε νέες κινητοποιήσεις προχώρησαν τα συνδικάτα καθώς η ΓΣΕΕ και η ΑΔΕΔΥ πραγματοποίησαν 24ωρη Πανελλαδική απεργία στις *1 Δεκεμβρίου 2011* κατά των μέτρων που περιγράφονται στον προϋπολογισμό του 2012 και τη "μνημονιακή" πολιτική της νέας Κυβέρνησης με κεντρική διεκδίκηση «να αποσυρθούν τα αντεργατικά, αντικοινωνικά, αντιαναπτυξιακά μέτρα του μεσοπρόθεσμου και να ακυρωθούν οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές»[8].

4. Πρόσφατες εξελίξεις

Νέο γύρο κοινωνικών αντιδράσεων προκάλεσε η «ατζέντα» των εκπροσώπων της Τρόικα (Δεκέμβριος 2011) για τον έλεγχο και την αξιολόγηση της πορείας του Μνημονίου στην Ελλάδα. Στο επίκεντρο βρέθηκαν, μεταξύ των άλλων, η ακύρωση των αυξήσεων της Εθνικής Γενικής Συλλογικής Σύμβασης Εργασίας, η μείωση των κατώ-

8. Καθολική Συμμετοχή στη Γενική Απεργία της ΓΣΕΕ – ΑΔΕΔΥ, Δελτίο Τύπου ΓΣΕΕ, Αθήνα 19.10.2011

τατων αποδοχών, καθώς και η κατάργηση του 13ου και 14ου μισθού στον ιδιωτικό τομέα.

Ο κοινωνικός διάλογος μεταξύ των «κοινωνικών εταίρων» οδήγησε σε συμφωνία τριών σημείων (διατήρηση στο σημερινό ύψος του κατώτατου μισθού, καμία παρέμβαση σε 13ο και 14ο μισθό, μη κατάργηση της μετενέργειας των συλλογικών συμβάσεων, δηλαδή της ισχύς τους για ένα εξάμηνο μετά τη λήξη της σύμβασης) και μη επίτευξη συμφωνίας στο «πάγωμα» των μισθών του ιδιωτικού τομέα.

Εντούτοις, ο Νόμος για την «*Έγκριση του Σχεδίου του Μνημονίου συνεννόησης μεταξύ της Ελληνικής Δημοκρατίας, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Τράπεζας της Ελλάδος και άλλες επείγουσες διατάξεις για τη μείωση του χρέους και τη διάσωση της εθνικής οικονομίας*» που ψηφίστηκε πρόσφατα, αποτυπώνει ένα «πλαίσιο – συμφωνίας» για την περαιτέρω φτωχοποίηση της ελληνικής κοινωνίας και της οικονομίας, με ανατροπή των ελάχιστων εργασιακών και ασφαλιστικών δικαιωμάτων και κυρίως του θεσμού των ΣΣΕ.

Έτσι, μεταξύ των άλλων, η ψήφιση για δραστικές μειώσεις του κατώτατου μισθού στον ιδιωτικό τομέα κατά 22% (καθιερώνεται μηνιαία αμοιβή 586 ευρώ) καθώς και του βασικού μισθού της ΕΓΣΣΕ για νέους < 25ετών κατά 32% (426,64 ευρώ) και στη συνέχεια «πάγωμα» μέχρι το τέλος της προγραμματικής περιόδου, δεν προκύπτουν πλέον με ΕΓΣΣΕ αλλά με Νόμο, ανατρέποντας ουσιαστικά τα άρθρα 22 και 23 του Συντάγματος για την προστασία της συλλογικής αυτονομίας και την ελευθερία των συλλογικών διαπραγματεύσεων.

Στο πλαίσιο αυτό επιπλέον μέτρα αφορούν:

- Επιπρόσθετη μείωση 10% στους κατώτατους μισθούς των νέων έως 25 ετών.
- Πλέον η μέγιστη διάρκεια των συλλογικών συμβάσεων θα είναι η τριετία.
- Οι συμβάσεις που ισχύουν σήμερα, λήγουν ένα χρόνο μετά τη νομοθέτηση του προγράμματος.
- Καταργείται η μονομερής προσφυγή στη διαιτησία.
- Η μετενέργεια των συμβάσεων μειώνεται πλέον από τους έξι στους τρεις μήνες και σε περίπτωση που δεν υπάρξει νέα συλλογική σύμβαση εντός τριών μηνών, βάση θα θεωρείται ο βασικός μισθός της ΕΓΣΣΕ. Μέχρι τη σύναψη της νέας συμφωνίας, θα διατηρούνται τα βασικά επιδόματα.
- Τέλος, προβλέπεται πάγωμα των μισθολογικών ωριμάνσεων μέχρι να μειωθεί η ανεργία κάτω από το 10%.

Ταυτόχρονα, υιοθετούνται:

- Περαιτέρω απολύσεις και άρση μονιμότητας στο Δημόσιο με
  - μείωση των ειδικών μισθολογίων και στόχο την εξοικονόμηση ποσού 0,2% του ΑΕΠ σε ετήσια βάση,
  - μείωση του αριθμού των δημοσίων υπαλλήλων κατά 150.000 2011-2015,
  - κατάργηση της μονιμότητας σε ΔΕΚΟ, τράπεζες, κα.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

18 Σεπτέμβρη 2012

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ συμμετείχε σε διημερίδα *(Χρ. Τριανταφύλλου)*, που διοργάνωσαν στην Αθήνα η Ομοσπονδία Τροφίμων & Υπηρεσιών των βελγικών συνδικάτων (CSC) και η Ομοσπονδία Επισιτισμού Τουρισμού (ΓΣΕΕ), με αντικείμενο εισήγησης : *«Κρίση χρέους, Μνημόνιο Ι και ΙΙ επιπτώσεις για τους εργαζόμενους».*

19 - 21 Σεπτεμβρίου 2012

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Α. Σταμάτη) σε συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στο Πανεπιστήμιο του Γκρίνουιτς (Αγγλία) με θέμα: *«Οι εργασιακές σχέσεις των νέων στην Ελλάδα».*

19 - 23 Σεπτεμβρίου 2012

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Π. Λ. Ρυλμόν) σε συνέδριο που πραγματοποιήθηκε στη Βενετία από το Πανεπιστήμιο της Βενετίας, τον Δήμο Βενετίας και το Πανεπιστήμιο του Ούντινε με θέμα: *«Η μεγάλη μετάβαση: Η απο-μεγέθυνση ως νέα φάση του παγκόσμιου πολιτισμού».*

24 Σεπτέμβρη

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Απόστολος Καψάλης) σε εκδήλωση που πραγματοποιήθηκε στην Ομοσπονδία Εργαζομένων Αγροτικής Ανάπτυξης με θέμα: *«Τα νέα μέτρα της Κυβέρνησης και η απάντηση των εργαζομένων»*.

25 Σεπτέμβρη 2012

Ο Δ. Κατσορίδας (ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), συμμετείχε σε συζήτηση που διοργάνωσε το εργατικό κέντρο Λιβαδειάς, με θέμα: *«Ανεργία, Δίκτυα Αλληλεγγύης και Ομάδες Εμψύχωσης Εγαζομένων και Ανέργων»*.

1-2 Οκτωβρίου 2012

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (*Χρ. Τριανταφύλλου*) σε συνεδρίαση της παιδαγωγικής συμβουλευτικής επιτροπής του Ευρωπαϊκού Συνδικαλιστικού Ινστιτούτου (ETUI) στις Βρυξέλλες, για τον απολογισμό και προγραμματισμό των δραστηριοτήτων του ETUI.

3 Οκτωβρίου 2012

Το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ διοργάνωσε ημερίδα στο πλαίσιο της δράσης της Ευρωπαϊκής επιτροπής με θέμα: *«Εργασιακές σχέσεις και κοινωνικός διάλογος στον κλάδο του Εμπορίου, για την ανάλυση των μοντέλων και των οργανωτικών εργαλείων που έχουν αναπτυχθεί από τους κοινωνικούς συνομιλητές, σε ευρωπαϊκό επίπεδο κρατών*

μελών, με σκοπό την εξασφάλιση περισσότερων ευκαιριών για τους εργαζόμενους και τις επιχειρήσεις». Το συντονισμό είχε ο Σ. Ρομπόλης, Επιστημονικός Διευθυντής του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. Η Έλενα Κούστα, επιστημονική συνεργάτης του ΙΝΕ, έκανε την σύντομη παρουσίαση της δράσης. Οι εισηγητές στην ημερίδα ήταν οι: Β. Αρανίτου, Διευθύντρια Ινστιτούτου Εμπορίου και Υπηρεσιών - Εθνική Συνομοσπονδία Ελληνικού Εμπορίου, Πανεπιστήμιο Κρήτης και η Μ. Στεκουλέα, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Ιδιωτικών Υπαλλήλων, Μέλος Δ.Σ. Γενικής Συνομοσπονδίας Εργατών Ελλάδας.

5-6 Οκτωβρίου

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Α. Καψάλη) σε δύο ημερίδες των τοπικών συνδικαλιστικών, μεταναστευτικών και αντιρατσιστικών οργανώσεων, στο Ανόβερο και στο Βερολίνο με θέμα: *«Η Οικονομική κρίση, το μεταναστευτικό ζήτημα και η έξαρση της ρατσιστικής και φασιστικής βίας στην Ελλάδα».*

8 Οκτωβρίου 2012

Συμμετοχή του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ (Σ. Ρομπόλης) σε ημερίδα του Εργατικού Κέντρου Ναυπλίου, με θέμα την παρουσίαση της ετήσιας Έκθεσης του ΙΝΕ για την Ελληνική Οικονομία και την Απασχόληση το 2012.

19 Οκτωβρίου 2012

Συμμετοχή του Δ. Κατσορίδα (επιστημονικού συνεργάτη του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), σε εκδήλωση-συζήτηση που διοργάνωσε η «Κόκκινη Ορχήστρα», στη Θεσσαλονίκη με θέμα: *«Το εργατικό κίνημα στον καιρό των μνημονίων: Πού βαδίζουμε, τι να κάνουμε».*

20 Οκτωβρίου 2012

Ο Δ. Κατσορίδας (ο Επιστημονικός Συνεργάτης του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), συμμετείχε σε Διεθνές Συνέδριο που διοργάνωσε ο Δήμος Θεσσαλονίκης με θέμα*: «Θεσσαλονίκη: Μια πόλη σε μετάβαση, 1912-2012».* Το θέμα της εισήγησής του, ήταν: «*Φεντερασιόν και Μάης του '36: Δυο βασικοί ιστορικοί σταθμοί της πόλης της Θεσσαλονίκης ως παράδειγμα για ένα νέο εργατικό-συνδικαλιστικό κίνημα σήμερα».*

ΙΝΕ/ΓΣΕΕ
Ιουλιανού 24, Τ.Κ. 104 34
Κωδ. 3385